

טיבה של תשובה

ירושלמי תענית פרק ב ה"א

אמר רבי שמעון בן לקיש תשובה של רמיות עשו אנשי נינוה. מה עשו?
רבי חונה בשם ר' שמעון בן חלפותא העמידו עגלים מבפנים ואימותיהם מבחוץ סייחים מבפנים ואימותיהם מבחוץ והוון אילין געיי מן הכא ואילין געיי מן הכא אמרין אין לית מתרחם עלינן לינן מרחמין עליהון. הדא היא דכתיב מה נאנחה בהמה נבוכו עדרי בקר וגו'.
וישובו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם אמ' רבי יוחנן מה שהיה בכף ידיהם החזירו מה שהיה בשירה תיבה ומגדל לא החזירו.

תענית רף מז עמוד א

הזקן שבהן אומר לפניהן דברי כיבושין. תנו רבנן: אם יש זקן – אומר זקן, ואם לאו – אומר חכם, ואם לאו – אומר אדם של צורה. – אמו זקן דקאמרי אף על גב דלאו חכם הוא? – אמר אביי: הכי קאמר: אם יש זקן והוא חכם – אומר זקן והוא חכם, ואם לאו – אומר חכם, ואם לאו – אומר אדם של צורה: אחינו, לא שק ותענית גורמים אלא תשובה ומעשים טובים גורמים. שכן מצינו באנשי נינוה שלא נאמר בהם וירא האלהים את שקם ואת תעניתם, אלא – יונה ג' – וירא האלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה.

– יונה ג' – ויתכסו שקים האדם והבהמה, מאי הוו עברי? – אסרא הבהמות לחור ואת הוולדות לחור, אמרו לפניו: רבוננו של עולם! אם אין אתה מרחם עלינו – אין אנו מרחמים על אלו, (יונה ג') ויקראו אל אלהים בחזקה, מאי אמור? אמרו לפניו: רבוננו של עולם! עלוב ושאינו עלוב, צדיק ורשע – מי נדחה מפני מי?

(יונה ג') וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם. מאי ומן החמס אשר בכפיהם? אמר שמואל: אפילו גזל מריש ובנאו בבירה – מקעקע כל הבירה כולה ומחזיר מריש לבעליו.

אמר רב אדא בר אהבה: אדם שיש בידו עבירה, ומתורה ואינו חוזר בה למה הוא דומה – לאדם שתופס שרץ בידו, שאפילו טובל בכל מימות שבעולם – לא עלתה לו טבילה. זרקו מידו, כיון שטבל בארבעים סאה – מיד עלתה לו טבילה, שנאמר – משלי כ"ח – ומורה ועזב ירחם, ואומר (איכה ג') נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים.